

SZARAJAT

Kiuńdia 6.01.2005 jiłda (ałtynczy kiuńdia burunhu ajda eki miń bieszinczi jiłda).

ułuślarnyn azłyčłar ücziuń da ummałar ücziuń tiek jerli tillary ücziuń

Dz.u. kiuńdia 31.01.2005 jiłda (otuz burunhu kiuńdia burunhu ajda eki miń bieszinczi jiłda)

1 (burunhu) ajiryłmach

Kień resimlar

Burunhu jergia (Art.1). Szarajat jomachłejt jumuszłarny bajłahan bachmachłarbe da öśmiakbie öziüńluginiń ułusunun da ummałarnyn kulturasyń ałejde bachmahyna öśmiagiń jerli tillarnyń, ałejde kyłych iszlat'miak tiuźlugiuń tiursiuńlaryń iszanmachsyz nińdi ummałardan ałar czyhadłar ałejde machtamejt saruw da bilmiak kieńdiaruwcziułarniń enjannyn erklańmiaklarniń da birliklarniń öziüńluk erklańmiaginiń terytoryjanyn bu iszłargia.

Ekińczy jergia (Art.2).1. Ułusunun azłyčłabe, sahyszinda szarajatnyn, indialat' biolak jerlikli esawnyn, kajsyłary tiugial etiad'lar kawszumach była aszartahy bajławłaryn:

- 1) bart azrach sanawły kałmachły üłusztiań Esaw Bijlikniń;
- 2) kieńsilik była ajyryłhan kałdyčłty jerliklardiań tilbie, kulturabe hiem adiet'larbie;
- 3) tawułłunat bachma öź tiliń, kulturany da adiet'laryń;
- 4) bart any historijały birgieliginiń öź ułusunun da bart jarysy anyn sioźlamiaginia da abramahyna;
- 5) anyn awałhy dorłary bođdułar jerlaryńdia haligi Esaw Bijlikniń artych nieczik juź (100) jił;
- 6) öźlaszat' ułusbe odźachłanhan öź bijligińdia.

2.Ułuślarnyn azłyčłary była indialadler aszaharty azłyčłar:

- 1) achurusłu;
- 2) czech;
- 3) letuwały;
- 4) niemicz;
- 5) armiańły;
- 6) urusłu;
- 7) słowak;
- 8) ukrain;
- 9) rabbanły.

3. Azłyhy była ummanyn, sahyszynnda szarajatnyn, bart biolak esawnyn jerlilarniń, kajsy tiugial etiat' aszaharty bajławłaryn:

- 1) bart azrach sanawły tiuźlugiu üłusztiań ułusunun Esaw Bijliginiń;
- 2) kieńsilik była öźgialaniat' kałdyč jerlilardian tilbie hiem adiet'larbie;
- 3) tawułłejt bachmachka öź tilni, kulturany hiem adiet'larni;
- 4) bart any ortakłyhynyn historijały ummanyn da bart jary anyn sioźlamiaginia da abramahyna;
- 5) anyn awałhy dorłary bođdułar jerlaryńdia haligi Esaw Bijlikniń artych nieczik juź ił;
- 6) öźlaszat' odźachłanhan ummałarbe öź bijliklardia.

4.Ummałarnyn azłyčłary była indialad'ler aszaharty azłyčłar:

- 1) karajły;
- 2) łemkojły;
- 3) romły (kara elli)
- 4) tatarły.

Ücziuńcziu jergia (Art.3). Nietiekli szarajatta barat sioź:

- 1) azłyčłar ücziuń – sahyszłanat bu ułuślar da ummałar azłyčłar była, kajsyłar ücziuń sioźlamiak ekińczy jergiadia;
- 2) tili ücziuń azłyčłarnyn—sahyszłanat anyn ücziuń öź til ułusunun da ummanyn, kajsyłary ücziuń sioźlamiak ekińczy jergiadia azłyčłarnyn.

Diortiuńczu jergia (Art.4). 1. Har bir kishi tijiszli azlychka bołat emin kiuwiuńlańmia tijiszlimie oł kishi kibik jome azlychka, a sajamach andi hiem fajdałanmach bajlanhan bu sajamachbe bu kiartilni tartmyt andan nietikli tanuwczu iszlar.

2. Bir kishidie bołamyt bołma bajlanhan, öngiariak niczek buńjaty była szarajatnyn, bildirmiak dieria öz tijiszlik üczüń azlychka hiem bildirmia öz czyhyszmahyn, azlychnyn tiliń hiem diniń.

3. Birkishidie borezlu tiuwiul bildirmia öz tijiszligiń bume ołme azlychka.

4. Kiszilar tijiszli azlychka boładlar fajdałanma erkiliktiań da azatlychtan czychkan szarajattan birlej da birdiań ekinci kiplawczularbie öz azlychtan.

Bieszinczi jergia (Art.5). 1. Tyjmajałanat iszlama iszlarni ki kylynhej asimilacija azlychnyn kishilarni, egier iszlaniat' ałarnyn klaksiz.

2. Tyjmajałanat kyłma iszlarni ki ałyszma sanyn ułsłarnyn hiem ummałarnyn jeraldia tirilmiszkiń azlychlar była.

Altynczy jergia (Art.6). 1. Tyjmajałanat dyskrymicja, kajsy czyhat tijiszliktiań azlychka.

2. Erklaniuwczu odzachlar borezlu kiotiurmia kołajly resimlar ki:

- 1) pohułama tolu da duhuru tieńszilik ekonomikanyn, dzymatnyn, politykanyn da kulturanyń tirligińdia arasynda kishilarniń tijiszli azlychka da arasynda kishilarniń tijiszli artychlychka;
- 2) abramachka kishilarni, kajsylaryń tijat' dyskryminacija, duszmanlych tiek chokiumluk, egier bu kylynat kishilarni anyń üczüń ki ałar tijiszli azlychka;
- 3) kiplama siozłamiak arasynda kulturałarnyn.

2 (ekińczu) ajiryłmach

Tilniń kullańmahy azlychłarnyn

Jedińczu jergia (Art.7). 1. Kiszilar tijiszlilar azlychka boładlar kałanma jazmachka ož adłaryń da uruw atyn sajn jazyszlyhybe azlychnyn tilibie, ałejde jazmachka jazyszlyryda cywil turusznun da jazyszlyrynda özlaszniń..

2. Adłary da uruw atyn tijiszli kishilar azlychka jazhan tiuwiul łacinski otijotlarba kierakli iszlama transliteracija.

3. Tijiszli Ministeri jumuszłaryń administracijanyń aszkara iszlaryńia anlanmahy była tijiszli Ministerbe diń jumuszłaryń ałejde ułsłarnyn da ummanyń azlychłaryna kajamlych jazar nieczik kyłma transliteracija, kajsy üczüń siož 2. pasuchta, kiorgiuziup jazyszłaryń azlychłarnyn tillaryńdia etiuwczu jergialar.

Siegizińczu jergia (Art.8). Kiszilar tijiszlilar azlychka boładlar :

- 1) awłach siozłama azlychnyn tilibie öz tirliktia da aszkara;
- 2) czekmia da ałyszmachka biluwlarni azlychnyn tilińdia;
- 3) aszkartma azlychnyn tilińdia janba biluwlarni;
- 4) üwriatiuw azlychnyn tiliń tiek tilińdia azlychnyn.

Tohuzunczu jergia (Art.9). 1. Aharahy ałyna dzymatnyn, janasza bijlik tilińdia, jarejt kułanma bołuszłuch tilbie, azlychnyn tilibie.

2. Bołuszłuch tilibie jarejt kyłalama jalhyz dzymatłarda, kajsylaryńda san tiriluwcziular dzymatnyn tijiszli azlychka, kajsysyn tili bołur kyłanhan nieczik bołuszłuch tili, tirilat' anda azrach tiuwiul nieczik 20 % (jegirmi) barłary tiriluwcziulardiań da kajsylary mieraślagiańlar Wakilliklaryńdia Jazyszlyryńda Dzymatnyn, kajsysynda kyłanhan bołuszłuhu til, indialgiań irachrach „Wakillikligi Jazyszlyrybe”.

3. Bołamach kyłanma bołuszłuhu tilni bielgilejt', ki kishilar tijiszli azlychka, tiugiańmialadohon 5. pasuchta, boładlar:

- 1) cziwiuriulmia odzahyna dzymatnyn bołuszłuch tildia jazmach była jemiasia siož była;
- 2) kabul et'mia, czyhysz kioria, karuw ałejde bołuszłuch tildia jazmach była hiem siož była;

4. Jarawlu kijirmia kołmachny bołuszłuch tildia. Kijirmiak kołmachny bołuszłuch tildia jet'mit' jochłuch, kajsyndan czyhat ki kołmach kałyr bachmahan.
5. Karuw birmiak kyłynat har for bijlik tilińdia.
6. Bir kizidie bołałmyt kajiryłma kyłmachten kiertilik kiora jumuszcha hiem bujručka czyharhan bijlik tilińdia, egier kieriakli tierkriak any kyłma, ki bołałhej tierkriak iszłagiań.
7. Safek bahynmach bołat jazmach kioria kyłhan bijlik tilińdia.

Onunczu jergia (Art.10). 1. Jazmach Wakilligi Jazyszlarha kyłat juriutiuwcziu Wakilligiń Jazyszłarnyn tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułsłarnyn da ummanyn azłychłaryna, czyhysz była kieniaszi dżymatynyn.

2. Czyhysz, kajsy ücziuń ajtmach 1. pasuchta, borczu bołma kicziligińdia birgiań wakilligiñ tijiwcziu sany tiriluwcziularniń dżymatynyn, bunda san tiriwcziułarniñ tijiszlılar azłychka, kajsyłarnyn til bohur kułlanhan nieczik bołuszłuch tili, dahy da tudżurmahy kieniasziń birmia kabuł kijirmia bołuszłuch tilni fordan kiorgiuźmiakbie azłychynyn tiliń, kajsy bohur bołuszłuch tilbie.

3. Tiugiatmiak ałynya jazmachny Wakilligi Jazyszlarha tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułsłarnyn da dżymatynyn azłychłaryna czyhysz, kajsy ücziuń sioźłamiak 1 pasuchta. Tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułsłarnyn da ummanyn azłychłaryna bołałyr ajama tawusmachny jazmachny Wakilligi Jazyszlarha, egier czyhysz tiugial et'mit'kieriaklaryń jazhan 2. pasuchta.

4. Tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułsłarnyn da ummanyn azłychłaryna ajajejt tiugiatmiagiń jazmachny Wakilligi Jazyszlarha, egier san tiriluwcziularińdiań dżymatynyn tijiszli azłychka, tili kajsynyn bohur kułlanhan nieczik bołuszłuch tili azrach 20% barłary tiriluwcziularińdiań bu dżymatynyn.

5. Ajamachka tiugiatmiagiń jazmachny Wakilligi Jazyszlarha kieniaszi dżymatynyn bołałyr ijmia sarnaw administracijały tioriagia.

6. Tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułsłarnyn da ummanyn azłychłaryna czyhyszyna kieniasz dżymatynyn jyłys etiat' dżymatny Wakilligińdiań Jazyszłarnyn.

7. Tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułsłarnyn da ummanyn azłychłaryna machtar, anłanmach była tjiszli ministeribe jumuszłarnyn askar administracijany, jołunda kajamlykny, kyłych kiońdiarmiakni Wakilligi Jazyszłarnyn ałejde kiorgiuźluk czyhyszynyn, kajsynda sioźłamiak 1. pasuchta, kiorgiuziadohon kicziligińdia biergiań jaratadohon birdiań identyfikacyja dżymatny (indiuw wojewódtwany, indiuw powiatny, indiuw dżymatny) ałajde biluw, kajsy ücziuń sioźłamiak 2. pasuchta. kyłmachny kioriumlar

Onbirynczi jergia. (Art.11). 1. Dzymatta jazhan Wakilligi Jazyszlarha iszlewczilargia wakilligińdia dżymatynyn, bołuszłuhu birlıklardia dżymatynyn ałejde dżymatynyn birlıklaryńdia da budżetny iszlamiaklardia szahat acyłma üstiw tanyszlych bołuszłuch tilni biliuwcziułarniñ ücziuń bu dzymatta. Kadaha birmia üstiw ałajde anyn bijikligiń machtejdler riesimlar tijiszli kadahałaryn tiolawlaryńniñ iszlewczilarniñ özerkiańmiakniñ.

2. Biluw bołuszłuch tilni jachasłanat dyplom, hiem ekińczy kahytłar.

3. Tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułsłarnyn da ummanyn azłychłaryna machtejd, anłamach była tijiszli ministeribe jumuszłarnyn jaratyw da östiumiakka jołunda kajamlykny, jachasłanat dyplomłarny, hiem ekińczy kahytłarny, kajsyłar ücziuń sioźłamiak 2. pasuchta, kiorgiuziup bar tiliń azłychłarnyn.

Onekińczy jergia. (Art.12). 1. Üstiwlu adiet'li adlar tilińdia azłychłarnyn jarejt atałma janasza:

- 1) kień kułlanhan adłarybe szaharłarnyn, sałarłarnyn hiem fizjograficzny objektłarnyn,
- 2) adłarybe oramłarnyn
– tutzuruwczu esaw tilińdia bunjat była boj riesimlarniñ.

2. Üstiwlu adlar, kajsyłar ücziuń sioźłamiak 1. pasuch, jarejt adłama anczech jerlandia dżymatłarnyn jazyłhan kieczinmiakka tijiszli ministeribe diń jumuszłarnyn ałejde ułsłarnyn da

ummanyn azlychłaryna dżymatnyn. Jazyszłaryna, kajsy jerylaryńdia kułłanat inđiawlar azlychłarnyn tilińdia, inđialgiań irachrach „dżymatłarnyn Jazyszłarbe”. Jazmachny Jazyszłaryna dżymatnyn kylať tijişzli ministeri diń jumuszłarnyn aľejde ułsłarnyn da ummanyn azlychłaryna czyhyszyna dżymatnyn kieniaszinia, kajsy jerylaryńdia kułłanadłer, bahadohon 7. pasuchny hiem 1-7. pasuhyn 13. jergianiń.

3. Ŭstiawlu adłar, kajsyłary ũcziũ sioźłamiak 1. pasuchta, bołałmyť bajłanma wachłarha 1933-1945 jirlarynyn, inđialgiańlar chanłych była Ŭcziũnczi Niemiczniń Rzeszanyń hiem Baw Socjalistłarnyn Kieniaszczilarniń Respublikałary.

4. Ŭstiawlu adłar, kajsyłary ũcziũ sioźłamiak 1. pasuchta, jarejt kijirmia biutiũ jeryńdia dżymatnyn aľejde őzgia da orunłarda.

5. Ŭstiawlu adłar, kajsyłary ũcziũ sioźłamiak 1. pasuchta, syjindarhanłar adłardan son esaw tilińdia da bołałmadłar jazyłma ajyrycz.

6. Tudźurmahy ũstiawlu adnyn tilińdia azlychnyn jazyłat sajin jazmachłarha kibik tilniń azlychłarnyn.

7. Ŭstiawlu ady szaharnyn hiem sałanyn, aľejde ekińczy fizjograficzny obiektłarnyn azlychnyn tilińdia bołałat bołma tudźurhan czyhysz była dżymatnyn kieniaszi była, egier:

1) san tiriluwcziular bu dżymatnyn tijişzli azlychłarha azrach tiuwiul 20% barłary tiriwcziulardiań bu dżymatta, hiem egier ornunda tirilgiań, tudźuruwmach była, ũstiawlu ad orunha azlychnyn tilińdia ajtyndy konsultacijałarda, resimlańgiań machtałhan jergiadia 5a szar. 2 szarajatta kiũndia 8.03.1990 jiłda oźwakilligi dżymatnyn (Dz.U. 2001 jiłda Nr. 142, poz. 1591, kieczriak ałyszchan 1), egier artych nieczik jarymy tiriliwcziulardiań bu orundan aładłar ũlusz konsultacijałarda.

2) czyhysz kieniaszi dżymatnyn kabuť et'kiań Komisijabe Adłarnyn Orunłarnyn hiem őzgia orunłarnyn aczchan szarajat była kiũndia 29.08.2003 j. kień kułłanhan adłar ũcziũ hiem őzgia orunłarnyn (Dz. U. Nr. 166, poz. 1612).

8. Tudźurma ũstiawlu adłaryń oramłarnyn azlychnyn tildia kajam etiad'lar riesimlar szarajatnyn, kajsy ũcziũ ajtyłat 7. pasuch, pkt 1.

Onũcziũnczi jergia. (Art.13). 1. Dżymatnyn kieniaszi kiorgiuziat' czyhysz, kajsy ũcziũ sioź art. 12. jergia 7. pasuchta, baszłamahyndan tiriwczilarniń dżymatnyn tijişzli azlychłarha hiem oź baszłamachtan. Egier czyhysz tijiwcziũ adyn orunnun tirilmiszniń, kieniaszi dżymatnyn borczłũ burunrach kieniszmia bu jumuszta tirywcziularbie bu urunnun kyłcha była machtahan 5a. jergia 2. pasuch, szarajatnyn ozerklianmiak ũcziũ dżymatnyn.

2. Kieniaszi dżymatnyn kiorgiuziat' czyhysz, kajsy ũcziũ sioźłamiak 12. jergia 7. pasuch, tijişzli ministerina diń jumuszłarynyn aľejde ułsłarnyn da ummanyn azlychłaryna bułuszłuhu była wojewodanyń.

3. Czyhysz, kajsy ũcziũ sioźłamiak 12. jergia 7. pasuch, borczłũ tutuwłama:

1) tudźurmahy kieniasziniń dżymatnyn kijirmiagińdia ũstiawlu adnyn orunha hiem fizjograficzny obiektłarha;

2) durhu adamahy kień kułłahan orunnun hiem fizjograficzny objektłarnyn esaw tilińdia;

3) egier fizjograficzny obiekt bołsa bahysz kiońdiarmiakniń wojewodztwołarnyn, jerylaryńdia kajsyłarnyn objekt tabuťat;

4) sahyşłahan adamahy ũstiawlu adnyn tilińdia azlychnyn;

5) sioźłasziagi jetmieknĩ kieniaszmachnyn, kajsyłary ũcziũ ajtmach jergia11 da. 12 jerigia7. pasuch, 1. pkt.;

6) biluw tijmiak ũcziũ finansly kijirmiakni ałyszynmachny.

4. Kołmach kabuťet'mia bahysz szirinlik etiad' tiugial etilgiań egier ajtmahan bahysz ũcziũ, kajsyłary ũcziũ sioźłamiak 3. pasuch, wachtynda otuz (30) kiũń kiũńgia dieria czychmachtan bahysz kabuťet'mia.

5. Borczłũ wojewodanyń symarłama tijişzli ministerinia diń jumuszłarunyn aľejde ułsłarnyn da ummanyn azlychłaryna czyhysz, kajsy ũcziũ sioźłamiak jergia 12. 7. pasuch, kieczriak tiuwiul nieczik kieńsi 30 (otuz) kiũndia kiũndiań kabuťet'kiań any, czyhara biermia őz

bahyszyn. Tijiszli ministeri diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummanyn azłyčłaryna symarłejt Komisyjaha Adłaryn Orunłarnyn da Fizjograficzny obiektłarnyn czyhysz bahyszmachka. Komisija Adłaryn Orunłarnyn da Fizjograficzny obiektłarnyn kiorgiuziat' tijiszli ministerinia diń jumuszłarnyn ałejde uśłarnyn da ummanyn azłyčłaryna oź bahyszyn, ortałamach była tijiszli ministeriniń administracijały jumuszłarnyn aszkar, fordan tansztyrmachtanson czyhysz była.

6. Ŭśtiawlu ady orunnun hiem fizjograficzny obiektyn tilińdia azłychnyn sanałat tudźurhan, egier kałdyrhan jazhan Jazyszyna dźymatłarnyn.

7. Jazmach, kajsy űczuiń sioźłamiak ust.6, tawusłejt tijiszli ministeri diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummanyn azłyčłaryna, kabuł et'miaktiańson jachszy bahysz Komisijanyn Adłary Orunłarnyn da Fizjograficzny obiektłarnyn.

8. Tijiszli ministeri diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummanyn azłyčłaryna ajamar jazmachny Jazyszyna dźymatłarnyn űśtiawlu ad orunnun hiem fizjograficzny obietłarnyn tilińdia azłychnyn hiem jyłys etiar adyn bu Jazyszłardan, egier bołur bajłanhan adyna wachtyndan 1933-1945, łakabłahan chanłyč była Ŭczuińcziu Niemiczniń Rzeszabe hiem Baw Socjalistłarnyn Kieniaszczilarniń Respublikałarnyn.

9. Ajamachka tawusma jazmachny, kajsy űczuiń sioźłamiak 6. pasuch, da jyłys etmiak, kajsy űczuiń sioźłamiak 8. pasuch, kieniaszinia dźymatyn jumuszłuchłejt sarnaw administracijanyn tioriaġia.

10. Tijiszli ministeri diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummanyn azłyčłaryna, anłanmahy była tijiszli ministeribe administracijały jumuszłarnyn machtar, jołunda kajamłyč była, űrniaklar kieniasziń dźymatyn:

- 1) jazmachka dźymatny Jazyszyna dźymatłarnyn;
- 2) tudźurmach űczuiń űśtiawlu adamach űczuiń orunnu hiem fizjograficzny obiektłarnyn tilińdia azłychnyn

– ałyp sanamachka kiczilikli jazmach biluwniu syjyndyrhanłarny Jazyszyn da dźymatłarnyn.

11. Tijiszli ministeri diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummanyn azłyčłaryna, anłanmach była tijiszli ministeribe administracijały jumuszłarnyn , machtamar, jołunda, kajamłyč była, kyłyč kiecziniakni Jazyszłarny dźymatyn ałajde kiczilikli jazmach biluwni űjydyrhan bu Jazyszta, kiorgiuziadohon machtamahyn wojewódtwonyn da powiatyn, kajsyłary jerlaryńdia tabułat bu dźymat, ady dźymatyn, kień kułłanhan adyn orunnun hiem fizjograficzny objektyn jemiasia űśtiawlu adyn azłychnyn tilińdia.

12. Tijiszli ministeri transport jumuszłarynyn, anłamach była tijiszli ministeribe diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummanyn azłyčłaryna da tijiszli ministeribe administracijały jumuszłarnyn, machtar, jołunda kajamłyčynyn, kicziliklarni tijiwcziu tochtatmachny bielgilar űśniu da łuchotłar űśniu űśtiawlu adłarny tilińdia azłyčłarnyn, kiorgiuziadohon kicziligińdia ułłuch da styl otijotłarynyn adłaryn esaw tilińdia da tilińdia azłyčłarnyn.

Ondiortiuńcziu jergia. (Art.14). San była tiriliwczularniń dźymatyn tijiszli azłyčłaka, kajsy űczuiń sioźłamiak 9. jergia 2. pasuch, 10.jergia 4 pasuch da, 12. jergia 7. pasuch pkt 1, tijiszli anłama san tudźurhan bijliktiań nieczik jet'miek sondrahy ummały taraturłuchnun.

Onbieszińczu jergia. (Art.15). 1. Kyjaślar bajłahan kiońdiarmiakbie da fajdałanmabe jeryńdia dźymatyn bołuszłuch tilni ałejde kyjaślar bajłahan kiecziniagi była űśtiawlu adłarnyn, kajsyłary űczuiń 12 jergia.1pasuch, tilińdia azłychnyn eltiat', , bahadohon ust. 2, dźymatyn biudžeti.

2. Kyjaślar bajłahan ałyszmach była biluwlu łuchotłarny , czyhadohonłarny tudźurmachtan űśtiawlu adłaryndan orunnun hiem fizjologiczny objektłarnyn azłychnyn tilińdia, eltiat' budžety bijlikniń.

Onałynczy jergia. (Art.16). Tijiszli ministeri diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummanyn azłyčłaryna bujurat kiocziurmiakni bu szarajatny azłyčłarnyn tillarrinia.

Ajiryłmach ücziünciu (3)

Jaratuw da kultura

Onjediñczy jergia. (Art.17). Iszlat'miak bołałmychny kiszilarniñ tijiszli azłyçłarha üwriatiuwgia tiliñ azłychnyn hiem tiliñdia azłychnyn, ałejde bołałmychny bu kiszilarni üwriatiuwgia historyjany da kulturany azłychnyn kylynat anduw była da bunjat była szarajatta kiuñdia 7.09. 1991 j. Jarytuw ücziüñ (Dz. U. 2004 jıldan Nr. 256, poz. 2572, Nr.273, poz.2703 i Nr.281, poz. 2781)

Onsiegiñczy jergia. (Art.18). 1. Erklaniuwcziu odzachłar askara borezłu kiotiurmia jaraszly ekmielik niszán była tajandyr była iszlarni kunuszturhan abrawha, bachmachka da ösniakkia özlaszmiakni kulturasy azłyçłarnyn.

2. Ekmielik była, kajсылary ücziüñ siozłamiak ust. 1. bołałat kiczilik była niszánly achcza hiem ekiñczilikia:

- 1) isz kulturany odzachłary, artystłarnyn katyłhanyma da jaratmachnyn azłyçłarnyn tiek artystłarnyn kierakliginia kajsy astry kierakli azłychnyn kulturaha;
- 2) biermiak achcza , kajsy jumuszłejt bachmachka özlaszmiakniñ kulturany azłychnyn;
- 3) bitiszłamiak bitiklarni, jazyszłarny da bastyrmachłarny tiliñdia azłyçłarnyn hiem esaw tiliñdia, bastyrhan tiek ekiñczy technikanyn jazmahynda remież da awazyn;
- 4) tajánmach telewizijanyn programalarny da radio audycyjalarny iszlamiak azłyçłarba;
- 5) abramach orunlarny bajłahan kulturabe azłyçłarnyn;
- 6) czyrachczy kajamlyk;
- 7) kieczit'miak bitikligiñlarni tiek kahytlarny kulturany tirligiñ da artystłaczy azłyçłarnyn;
- 8) adieplamiak ulanlarny da egit' elanni iszlat'miak kiopsiu formałarda;
- 9) anlatma biluwni azłyçłar ücziüñ;
- 10) ekiñczy programalar, kajsy iszladiadlar niszánlar, kajсылary ücziüñ siozłamiak ust. 1, tiek tajandyładlar üstiamiakni jerlilikli azłyçłarnyn.

3. Dotacjalar, kajсылary ücziüñ siozłamiak ust. 2, aczyłmachkanlar ulusztia bijlikniñ budžetynda, kajsybe dysponentbe bart tijiszli ministeri diñ jumuszłarnyn ałejde uluslarnyn da ummanyn azłyçłaryna, bołaładlar oczahałama aczchan konkursnu. Tijiszli ministeri diñ jumuszłarnyn ałejde uluslarnyn da ummanyn azłyçłaryna har jil aszkartat anduwłarny kiecziniñmiakni jumuszłarda tijiwcziu szoçaldamachny dotacijalarny, kajсылar ücziüñ siozłamiak ust. 2. Resimlar jergialardia. 14-18 szarajatnyn kiuñdiañ 24.04.2003 j. iszlar ücziüñ askaranyn da wolontariacjalar ücziüñ (Dz. U. Nr 96, poz. 873 tiek 2004 j. Nr. 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, kiorialejt' jaraszly.

4. Ekmieliklarbie, kajсылary ücziüñ siozłamiak ust. 1, bołaładlar bołma dahy tirjaklar symarłahanlar budžettan birlikniñ özwakillikniñ terytoryjanyn odzachłyçłarha hiem instytucijalarha, iszlawczuıargia saruwłarny kunłuch etiawczuılar abramachka, bachmachka da ösniakkia kulturany özlaszmiagiñ azłychnyn.

5. Dotacijalar, kajсылary ücziüñ siozłamiak ust. 2, bołaładlar kabul et'mia odzachłalar azłyçłarnyn hiem kiensilikli anlanmach azłyçłarnyn kulturaha kulturany instytucijalar. Resim jergia. 73 pasuch. 4 szarajatnyn kiuñdiañ 26.11 1998 j. askara achczalarnyn (Dz. U. Z 2003 j. Nr 15, poz. 148, anlatuwlanat kołajcza.

Ajiryłmach diortiuñcziu (4)

Jerli tili

Ontohuzunczu jergia. (Art.19). 1. Jerli tili sahyzynda szarajatnyn, sajyn Europeanyn Kahytbe Tillarniñ jerli hiem Azłyçłarnyn, sanałat til, kajsy:

- 1) adiet'larbia kułlanat bu bijlikniñ jerlilary była, kajсылardan tiryłat' azrach bary ulustan biutiñ bijliktia;
- 2) ajyryłhan bijlikli tildiañ, kirit' bu til dialeklarha bijlik tilgia, tillarynia migrantlarnyn.

2. Jerli tilbie zahyzynda szarajatnyn iñdialat' tili kaszublarnyn. Resimlar jergia. 7-15 jazylat kołajcza, anyn ücziüñ ki sanny tirywczuılar dzymatnyn, kajсылary ücziüñ siozłamiak art. 14, tijiszli

anłama san kiszi sioźlejd'ler jerli tilbie, wakilliklagiej tudžurhan nieczik jetmiek sondrahysy ummały jazmach.

Egirmińdzi jergia. (Art.20). 1. Iszlat'miak szarajatny dunjanyn sioźlejdohonłarny tilbie, kajsy üczuń sioźlamiak art. 19 üwriańmiakkia bu tilni hiem bu tildia iszlaniat' ałej da nieczik machtamahan szarajatta ajtchan jergia. 17.

2. Borezu erklaniuwcziu odźachłarnyn kiotiurmia kołajły ekmieliklar nisan była tajandyrma iszlarni ki bachchej da öskieje til, kajsy üczuń sioźlamiak. 19 jergia.. Resimler.18 jergia. 2 da 3 pasuch tiek. 5 pasuch bamahanat kołajcze.

3. Ekmieliklarbie, kajsyłary üczuń sioźlamiak ust.2, boładler dahy ekmieliklar symarhanlar budžettan oźwakilliktiań terytoryjanyn odźachłarha hiem instytucijałarha, iszlakmiakczylar saruwlarny jumuszczułar bachmachka da öšmiaginia tilniń, kajsy üczuń sioźlamiak 19.jergiadia.

Ajryłmach bieszinci (5)

Odźachłary jumuszlarha azlychłarnyn ułusłarnyn da ummałarny

Egirmi burunhu jergia (Art.21). 1.Odźach była enjannyn wakilligiń jumuszlar była kuczmachłarnyn szarajatbe bart tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułusłarnyn da ummanyn azlychłaryna.

2. Tijiszli ministeri diń jumuszłarnyn ałejde ułusłarnyn da ummanyn azlychłaryna kicziliktia:

- 1) jałczitat iszlat'miachkia tiužlukniu da kieriaklamiaklarni azlychłarnyn baszłab iszlarni azlychłarha da tiuziumia programalar tijiwcziu;
- 2) bachmachka da öšmiakkia öžlasziń, kulturany da tilni azlychnyn, biutiuń inandyrmahybe jerlilikniń itegracijasyń kiszilarniń tijiszli azlychłarha,
- 3) iszlat'miak resimni ki bar kiszilar bołhej birlej abajłamahanlar bahynmadohon nińdi ułuscha alar tijiszli;
- 4) birdiań iszlejt' tijiszli odźachłarbe, kajsyłary jaratmydłar biurialt'mia bołamychłarnyn azlychłarnyn;
- 5) iszlatiat' inczkialamiak da tijmiaklarni bołamychłarnyn da ummałychnyn azlychłarnyn, ałejde iszlat'miak resimni, kajsy üczuń sioźlamiak pkt 1 lit. B;
- 6) ummałatat biluwlarni azlychłar üczuń tiek alarnyn kulturany, ałejde baszlejt tińt'miaklar tiryłmiagi üczuń azlychłarnyn, ałejde bartme dyskryminacija, kajsy üczuń sioźlamiak 6 jergia. 1 pasuch, anyn symahyn tiek nieczikligiń da strategijany ki bołmahej bundi iszlar;
- 7) kiotiurat' iszlarni abramachka da öšmiakkia tilni, kajsy üczuń sioźlamiak 19 jergia.

Egirmi ekińdzi jergia. (Art.22). 1. Saruwlaryna wojewodanyń tijiszli:

- 1) jarasztyrma jeryńdia wojewódtwanyn kajamny odźach enjannyn erklamiagiń, iszlamiaklawczułarnyn saruwlarny azlychłarha;
- 2) kiotiurulmiak iszlamiaklarni ki kylynhej szarajat azlychłarnyn da uturu iszlargia ki bołmahej kietiargiań szarajatlary da bołmahej dyskryminacija kiszilarniń tijiszli azlychłarha;
- 3) kiotiurulmiak iszlamiaklarni czieszmiakkia soruwlarny azlychłarnyn;
- 4) kiotiurulmiak iszlamiaklarni ki kabulet'kiejlar szarajat kiszilar, kajsyłary sioźlejdler tildia, kajsy üczuń sioźlamiak. 19 jergia.

2. Nisan była iszlamiakkia saruwlarny, kajsyłary üczuń sioźlamiak ust. 1, wojewoda iszlejt' birdiań odźachłarbe oźwakillikniń terytoryjanyn da dżymatly odźachłarbe, kiczilik była odźachłarbe azlychłarnyn, tiek bahyszylat programalarny azlychłarha, ałejde bachmachka da öšmiakkia tilni, kajsy üczuń sioźlamiak 19 jergia, iszlat'kiań jeryńdia bu wojewódtwonun.

3. Wojewoda bołałat resimliamia tutuwczunu jumuszcharha azłychnyn ummałarnyn da ulusun 35 jergia kiora szarajatnyn kiuńdiań 5.06.1998 j. enjannyn erklańmiakniń wojwódtwoda (Dz. U. Z 2001 j. Nr 80. poz. 872, kieczragi ałyszmachbe) bielgiliamiagiań wachtcha.

Egirmi ücziüncziu jergia. (Art.23). 1. Jaratyłmat Ortakły Komisija Erklańniń da Azłychnyn Ummanyn da Ułusun nieczik odżach bahysz-kieniaszczi Prezesnyn Kieniasziniń Ministerłarnyn, indialgiań irachrach „Ortakły Komisijabe”.

2. Saruwlarha „Ortakły Komisijanyń” tijiszli:

- 1) ajtmachłama bahyszny jumuszłarda iszlat’miakni tiużluk da kieriaklarnia azłyčłarnyn, ałejde kyjasłamych kyłychny iszlat’miak bu tiużluklarni tiek jazmachny kieniaszłarni resimdia iszłarniń ki bołhej inandyrhan iszlat’miak tiużlukniuń da kieriaklikniń azłyčłarnyn;
- 2) bahyszłamach programalarny kunłuch etiuwczialar jaratmachka bajławlarny bołuszuwczułarny bachmachka da ośmiakkia öziulugiuń kulturanyń azłyčłarnyn tiek bachmachka da ośmiakkia toprach tilni;
- 3) bahyszłamach sahyšłalarnyn tiużluklu jazyszłalarnyn tijuwczu jumuszun azłyčłarnyn;
- 4) bahyszłamach bijikligiń da anduwlarnyn ülaszmiakni ekmieklarni bielgilagiań bijlikniń budżetta tajandyrmachka iszłarni kiemlagiań abramachka, bachmachka da ośmiakkia jerli tilni;
- 5) kiotiurmiak iszłarni ki bołmahej dyskryminacija kiszilarniń tijiszli azłyčłarka;

3. Nisanba iszlat’miakni öz saruwlarny Ortakły Komisija:

- 1) iszlejť birdiań odżachłarbe administracijanyń erkiacijakniń da oż erkiacijniń terytorijanyń tiek klamiakli odżachłarbe dżymatnyn;
- 2) bołałat burułma instytucijałrha üwriat’kiań ortałaryna tiek odżachłarha dżymatnyn kiczilikbie sorma bahysz, jumusznu, ekspertyzany hiem biluwni;
- 3) bołałat indiamia iszlamiakkia oż iszlaryńdia wakilliklarni oż tansychnyn terytorijanyń odżachłalarnyń dżymatnyn üwriat’kiań ortałalarnyń.

Egirmi diortiuńcziu jergia. (Art.24). 1. Katłamyna Ortakły Komisijaha kiriad’lar:

- 1) kiszilar odżachłalarnyn administracijanyń erkiacijakniń:
 - a) tijiszli ministerinyn diń jumuszłalarnyn ałejde ulusłalarnyn da ummanyn azłyčłalarna,
 - b) tijiszli ministerinyn jumuszłalarna askara administracijanyń,
 - c) tijiszli ministerinyn jumuszłalarna kulturanyń da abramachka ulusun kałdyhyna,
 - d) tijiszli ministerinyn jumuszłalarnyn jarytuwnun da adieplamiakniń,
 - e) tijiszli ministerinyn jumuszłalarnyn askara achczalųchnyn,
 - f) tijiszli ministerinyn jumuszłalarnyn iszniń,
 - g) ministerinyn rastųchnyn,
 - h) tijiszli ministerinyn jumuszłalarnyn icztiaginiń,
 - i) tijiszli ministerinyn jumuszłalarnyn emińlikniń dżymatnyn,
 - j) tijiszli ministerinyn jumuszłalarnyn artyn Resimniń,
 - k) Basųlych Prezesny wakilligi statycznynyn,
 - l) Kieniaszi Abramachnyn Sahynczyn Czengiaszmiakniń da Syzławlalarnyń,
 - m) Aharahy Kancelaryjanyń Prezesnyn Kieniaszi Ministerłalarnyń;
- 2) kiszilar azłyčłalarnyn sanda:
 - a) eki kishi azłyčłalarnyn achurusnun,
 - b) bir kishi azłyčłalarnyn czechnyn,
 - c) eki kishi azłyčłalarnyn letuwanyń,
 - d) eki kishi azłyčłalarnyn niemiczniń,
 - e) bir kishi azłyčłalarnyn armiannyń,
 - f) bir kishi azłyčłalarnyn urusun,
 - g) bir kishi azłyčłalarnyn słowaknyn,
 - h) eki kishi azłyčłalarnyn ukrainanyń,
 - i) bir kishi azłyčłalarnyn rabbannyń,

- j) bir kishi azlychnyn karajlarnyn,
 - k) eki kishi azlychnyn lemknunun,
 - l) eki kishi azlychnyn romanyn,
 - m) bir kishi azlychnyn tatarlarnyn;
- 3) eki kishi dzymatnyn kajsylary siozlejdt'ler tildia, kajsy ucziun siozlamiak .19 jergia;
- 4) jazywcy Ortakly Komisijanyn, kajsy bart iszczibie wakillikniñ, kajsy jumuszczuchlejt tijiszli ministeriny diñ jumuszlarnyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azlychlaryna.
2. Prezes Kieniaszcziniñ Ministerlarnyn indiatiat' da jebieriat' buwunlarny Ortakly Komisijanyn czyhysz była tijiszli ministeriny diñ jumuszlarnyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azlychlaryna.
3. Tijiszli ministeri diñ jumuszlaryna ałejde ułslarnyn da ummanyn azlychlaryna bildiriata' odzachlarny, kajsylary ucziun siozlamiak 19 jergiadia, klak ucziun czichmachka Prezescha Kieniaszcziniñ Ministerlarnyn czyhyszbe, kajsy ucziun siozlamiak 2.pasuchta
4. Odzachlar, kajsylary ucziun siozlamiak ust. 1 pkt. 1, aszkartadler tijiszli ministeriha diñ jumuszlarnyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azlychlaryna ož kandydatlarny bołma buwunlarba Ortakly Komisijaha wachtynda 90 (tochsan) kiuniundia kiundiañ kabulet'kiañ bildirmiakni, kajsy ucziun siozlamiak ust. 3.
5. Indialgiañ azlychlary, kajsylary ucziun siozlamiak. 2 jergiadia, tiek dzymat, kajsy siozlejdt' tildia, kajsy ucziun siozlamiak 19 jergiadia, aszkartadlar tijiszli ministeriha diñ jumuszlaryna ałejde ułslarnyn da ummanyn azlychlaryna ož kandydatlarnyn buwunlarha Ortakly Komisijada, kajsylary kijiszli bu azlychka hiem dzymat siozlawczu tildia, kajsy ucziun siozlamiak 19 jergiadia, sanda machtahan bu azlychka hiem bu dzymatcha nieczik jazhan ust. 1 pasuch 2 hiem 3 pasuch, wachtynda 90 (tochsan) kiun kiundiañ kabulet'kiañ biluwniu, kajsy ucziun siozlamiak ust.3.
6. Egier wachtynda machtahan ust. 5 kajsyde azlych hiem dzymat, kajsy siozlejdt' tildia, kajsy ucziun siozlamiak 19 jergiadia, aszkartmas ož kandydatlarny hiem aszkartyr san kandydatlarny ožgia niczik jazhan kołajcza bu azlychka ust. 1 pasuch 2, a dzymatcha ust. 1 pasuch 3, oł fornu tijiszli ministeri diñ jumuszlarnyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azlychlaryna kiorgiuziat' bu azlychka hiem dzymatcha bahyszmachka ož kandydatlarny buwunlarha Ortakly Komisijaha, kajsylary kijiszli bu azlychny hiem dzymatny. Egier ajtmahan azlychbe hiem dzymatba bahyszyn wachtynda otuz (30) kiundia kiundiañ kiorgiuzgiañ tijiszli ministeribe diñ jumuszlaryna ałejde ułslaryna da ummanyn azlychlaryna kandydatlarny, kieriaklamia bahyszny jaratmejt iszlagiañ.
7. Czyhyszta, kajsy ucziun siozlamiak ust. 2, tijiszli ministeri diñ jumuszlarnyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azlychlaryna kiorgiuziat' kandydatlarny buwunlarha Ortakly Komisijanyn ancach kizilarni aszkartchan odzachlarbe, kajsylary ucziun siozlamiak ust. 1 pasuch 1, tiek azlychlarybe hiem dzymatba, kajsy siozlejdt' tildia, kajsy ucziun siozlamiak jergia 19, bahadohon ust. 6, ałejde kandydatcha jazywcyha Ortakly Komisijanyn.

Egirmi bieszinci jergia. (Art. 25). 1.Tijiszli ministeri diñ jumuszlarnyn ałejde ułslarnyn da ułsnun azlychlaryna czyhat Prezescha Kieniaszcziniñ Ministerlarnyn czyhyszbe jebiermiakkia buwunnu Ortakly Komisijada egier:

- 1) bowun ož klagibie kajyrylat bawundan Ortakly Komisijadan;
 - 2) odzach hiem azlych hiem dzymat siozlawczu tildia, kajsy ucziun siozlamiak jergia 19, kajsysyn kishi bart buwun, tijiszli ministeriha diñ jumuszlarnyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azlychlaryna, bunjatly czyhyszbe ki jebiermia buwunnu Ortakly Komisijadan;
 - 3) tioria tiorialadi buwunnu awanczylych-awanczylych isz ucziun iszlagiañ borcztan ož sahsztan.
2. Buwunluch Ortakly Komisijada tiugiatilat' egier buwun olat'.
3. Egier tiugiatilat' buwunluch Ortakly Komisijada hiem cychmach buwunnun, Prezes Kieniaszcziniñ Ministerlarnyn, czyhysz ucziun tijiszli ministeriny diñ jumuszlarnyn ałejde ułslarnyn da ułsnun azlychlaryna, indiejt' ekiñczini buwunnu Ortakly Komisijanyn. Resimlaryñ jergia 24 ust. 2-7 jazylat kołajcza.

Egirmi altynczy jergia. (Art. 26). Kieniaszczy Ministerłarnyn bołat kijirmia katlamachka Ortakly Komisijaha, jołunda kajamlyknyn, kiszini administracijanyn odžahyndan ekińczyni kiszildiań, kajsyłary üczüń jazhan jergia. 24 ust. 1 pasych 1. Indiat'miakkia da jebiermiakkia buwunnu Ortakly Komisija kioriajt' jaraszly jazyszyn jergia 24 ust. 2, 3 da 7 tiek jergia 25.

Egirmi jedińczy jergia. (Art. 27). 1. Birdiań baszlawczubarbe Ortakly Komisijanyn boładlar kiszilä tıjızlı ministerinyn dıń jumuszłarnyn ałejde ulıslarnyn da ummanyn azlychlaryna tiek kiszilä azlychnyn tiek dzymatnyn siozlawczular tildia, kajsy üczüń siozlamıak jergia. 19, sajlahan buwunlarba Ortakly Komisijanyn, kajsy üczüń siozlamıak jergia. 24 ust. 1 pasuch 2 da 3.
2. Birdiań baszlawczubarbe Ortakly Komisijanyn indiat' da jebieiat' Prezes Kieniaszczyńiń Ministerłarnyn cihyszcha tıjızlı ministerinyn dıń jumuszłarnyn ałejde ulıslarnyn da ummanyn azlychlaryna.

Egirmi siegizińczy jergia. (Art. 28). 1. Isztyrylmachlar Ortakly Komisijanyn boładlar tiuwiul tansychrach nieczik bir for alty (6) janhyja.

2. Isztyrylmachlarny isztyrat birdiań baszlawczubarbe, boładohon kiszibie tıjızlı ministerinyn dıń jumuszłarnyn ałejde ulıslarnyn da ummanyn azlychlaryna, ož baszlawczu byla hiem cihysz byla birdiań baszlawczu byla, bołuwczu kiszibie siozlawczu tildia, kajsy üczüń siozlamıak jergia. 19.

3. Nızan byla iszlat'mia ortak jumusznu azlychnyn da dzymatnyn siozlawczu tildia, kajsy üczüń siozlamıak jergia 19, birdiań baszlawczu, boładohon azlychnyn da bu dzymatnyn kiszibie, bołat indiat'mia isztyrylmachlarny, kajsyłarynda ulusz alylar eńdi buwunlar Ortakly Komisijanyn, kajsyłary üczüń siozlamıak jergia. 24 ust. 1 pasuch. 2 da 3, jumusz bart tirkinie ajtchan artychsy buwunlarha Ortakly Komisijanyn birdiań baszlawczube.

4. Nızan byla iszlat'mia birgi jumusz erkiajniń administracijanyn, birdiań baszlawczu, boładohon kiszibie tıjızlı ministerinyn dıń jumuszłarnyn ałejde ulıslarnyn da ummanyn azlychlaryna, bołat indiat'mia isztyrylmachlarny, kajsyłarynda ulusz alylar eńdi buwunlar Ortakly Komisijanyn, kajsy üczüń siozlamıak jergia 24 ust. 1 pasuch 1. Jumusz tirkinie ajtchan kalhan buwunlarha Ortakly Komisijanyn birdiań baszlawczube.

5. Jumuszlar, kajsyłary üczüń siozlamıak ust. 3 da 4, ałejde bahyszlar, kajsyłary üczüń siozlamıak jergia 23 ust. 2 ajtchanlar Prezezcha Kieniaszczy Ministerłarnyn birdiań baszlawczube.

6. Kiczylikli szarajat isziń Ortakly Komisijanyn machtamlejt, jołunda kiońdiarmiakniń, Prezes Kieniaszczyńiń Ministerłarnyn.

Egirmi tohuzunczu jergia. (Art. 29). 1. Buwunlarha Ortakly Komisijanyn jumuszluhet'mit' tiolaw bołmach üczüń buwunlarbe Ortakly Komisijanyn.

2. Kiszilargia odžachnyn azlychnyn tiek dzymatnyn siozlawczu tildia, kajsy üczüń siozlamıak jergia. 19, ulusz alat iszlardia Ortakly Komisijanyn jumuszlejt kajtarmach tijmiakni jołnun da konmachnyn, czinieczik jazhan resimlardia tıjıwczu ulısluchnu tiek bajlawlarnyn tudzuruwnun tıjızlikni jumuszluhcziu iszlewcziulargia , kajsyłary iszlejd'ler bijlikli hiem ož tansychlarnyn jalhyzachka budžetnyn jumuszluh jołuwczularha jeryńdia bijlikniń, ciharmachkan buńjat byla jergia. 77, 5) par.2 emgiakniń Kodeksyn.

Otuzuncziu jergia. (Art. 30). 1. Jumuszluhnu odžachly-techniczny iszlaryń Ortakly Komisijanyn inandyrat wakillik jumuszluhcziu tıjızlı ministerinyn dıń jumuszłarnyn ałejde ulıslarnyn da ummanyn azlychlaryna.

2. Kujaslar jumuszluchlama Ortakly Komisijanyn jabuładlar bijlikniń budžettan ulushtiań, kajsybe kajamlyklanat tıjızlı ministeri dıń jumuszłarnyn ałejde ulıslarnyn da ummanyn azlychlaryna.

Otuz burunhu jergia. (Art. 31). 1. Odžachlar administracijalarnyn erkiajniń, ož erkiajniń terytorijalarnyn tiek odžachlar azlychlarnyn tiek dzymatnyn jumuszluhlawczy tilbie, kajsy üczüń

sioźlamiak jergia 19, borczłular symarłama tijiszli ministeriha diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummany azłychnyn, anyn czyhyszcha, biluwlar kałhan anyn iszlaryńdia bu odźachłarnyn tijuwczu sytuacyjany azłychnyn tiek dżymatnyn zioźlawczu tildia, kajsy ücziüń sioźlamiak jergia 19, hiem iszlat'miakni saruwlarny azłychnarha hiem bachma da öśmiakni tilni, kajsy ücziüń sioźlamiak jergia 19.

2. Jazmach biluwnu, kajsy ücziüń ust. 1, tijiszli bahyszmachka Ortakły Komisijabe.

3. Tijiszli ministeri diń jumuszłarynyn ałejde uśłarnyn da ummany azłychnyn anychłejt, tansychrach tiuwiul nieczik bir for eki jyłha, raport tijiwcziu turusznun azłychnyn Esaw Bijligińdia, kiorgiuziadhon biluwlarni, kajsyłary ücziüń sioźlamiak ust. 1. Raport tijiszli bahyszmachka Ortakły Komisijabe.

4. Raport birdiań bahyszbe, kajsyłary ücziüń sioźlamiak ust. 3, symarłahanlar Kieniaszinia Ministerłarnyn, a son – mohormadanson raportnu Kieniaszczibie Ministerłarnyn – aszkartmachlejdlar Tijiszli ministeribe diń jumuszłarynyn ałejde uśłarha da ummaha azłychnyn formada elektroniczny.

Otuz ekińdzi jergia. (Art. 32). Odźachłary admistracijany erkiajniń, öz erkiajniń terytoryjany tiek odźachlar tiuwiul erkiajniń borczłu symarłama wojewodaha, niszana była bahyszmachka, jazyszłarny tijiszli programalarny iszlat'miagiańlarni ałarnyn tijiszlikbie jerylaryńdia wojewódstwonun, tijiwcziu azłychnyn hiem bachmachka da öśmiakniń tilniń, kajsy ücziüń sioźlamiak jergia 19, achczalychkan biutiuńlej hiem ulusztiań aszkara ekmiklikniń.

Ajiryłmach ałynczy (6)

Ałyszynmachlar resimlardia borczlejdlar, aszuwly resimlar da sonhuczu

Otuz ücziünczi jergia. (Art. 33). (ijilgiań).

Otuz diortiuńczi jergia. (Art. 34). Szarajatta kiuńdiań 7.09.1991 j. jarytuwnun systemada (Dz. U. 2004 j. Nr 256, poz. 2572, Nr 273, poz. 2703 da Nr 281, poz. 2781) 13 jergiadia üstiejt' ust. 6 da 7 czynłamachta:

„6. Tijiszli ministeri jumuszłarynyn jarytuwnun da adieplamiakniń ałynyr iszlamiaktiań niszanha inandyрма bołalmachny üwriat'mia üwriatiuwczuularni tiek kabulet'mia üwriatiuw bitiklarni kieriaklikkia üwriatiuw juwłargia da aszkarany oruńlaryna, kajsyłary ücziüń sioźlamiak ust. 1.

7. Tijiszli ministeri jumuszłarynyn jarytuwnun da adieplamiakka ałynyr iszlamiaktiań niszanha czekmiakka biluwniu historyja ücziüń, kultura ücziüń, til ücziüń da adiet'lar ücziüń dińliklarniń uśłarnyn da ummany azłychnyn tiek dżymatnyn sioźlawczu jerli tildia.'.

Otuz bieszińczi jergia. (Art. 35). Szerajatta kiuńdiań 29.12.1992 j. radio ücziüń da telewizija ücziüń (Dz. U. 2004 jıldan Nr 253, poz. 2531) kijiryłat' aszahartahy ałyszmachlar:

1) jergia 21:

a) w ust. 1a üstiat' pasuch. 8a czynłamachta:

„8a) tińtmiak kierakligiń azłychnyn uśusun da ummany tiek kiszilarniń sioźlawczuul jerli tildia, andade emitacija programalarny biluwlarnyn tillaryńdia azłychnyn uśłarnyn da ummany tiek jerli tillarni;”

b) ust. 2 ijilgiań pasuch 9;

2) jergia. 30 üstiat' ust. 4a czynłamachta:

„4a. Indiatadohon programalarny kiszilaryń ijynlarny emitacija iszlawczuularny programalarny tillardia azłychnyn uśłarnyn da ummany tiek jerli tildia, dyrektorlar ijynlarny isztyryrlar kiszilarni, kajsyłary sajlahan dżymatnyn odźachlarbe uśłarnyn da ummany azłychnyn tiek dżymatnyn sioźlawczuul jerli tildia.”

Otuz altynczy jergia. (Art. 36). Szarajatta kiuńdiań 4.09.1997 j. kajamdałarda administracijany erkiajniń (Dz. U. 2003 j. Nr 159, poz. 1548, kieczli ałyszmachbe 4)) kijirylat' aszahartahy ałyszynmach:

1) jergia 5 pasuch 25 kabuletat' czynłamach:

„25) dińliklar tiek ułslarnyn da ummanyn azłychlar;”;

2) jergia 30 kabuletat' czynłamach :

30 jergia. Kajam dińlikniń tiek ułslarnyn da ummanyn azłychnyn kuczat jumuszlar:

1) kioralmiaklarni Bijlikniń Katolicki Jegiuwbe tiek özgia jegiuwlarbie da dińlikniń bawlarbe;

2) bajlanhan bachmachbe da aczyłmachbe kulturany özlaszniń ułslarnyn da ummanyn tiek bachmachbe da aczyłmachbe jerli tilni.”.

Otuz jedińczy jergia. (Art. 37). Szarajatta kiuńdiań 7.10.1999 j. esaw til üczuń (Dz. U. Nr 90, poz. 999, kieczriagi ałysztyrmachbe 5) jergia. 2 pasuch 2 kabuletat' czynłamach:

„2) bołalmahyn ułslarnyn da ummanyn azłychnyn tiek kiszilarniń sioźlawczuilar jerli tilbie.”.

Otuz siegizińczy jergia. (Art. 38). Szarajatta kiuńdiań 29.08.2003 j. bijlikli adlar üczuń orunłarny da fizjograficzny orunłarny (Dz. U. Nr 166, poz. 1612) art. 5 ust. 1 po pkt 5 üstiejt' pkt „6) czynłamachta:

„6) jazywczy Ortakly Komisijany Erkiajniń da Ułslarnyn da Ummanyn Azłychnyn, tiuziulmiagiań buńjat była riesimniń jergia 23 szarajatnyn kiuńdiań 6.01.2005 j. ułsunun da ummanyn azłychlar üczuń tiek jerli til üczuń (Dz. U. Nr 17, poz. 141).”

Otuz tohuzunczu jergia. (Art. 39). Tijiszli ministeri diń jumuszłarynyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azłychłaryna bildiriat' odzachłarny , kajsyłarynda sioźłamiak jergia. 24 ust. 1 pasuch 1, tiek odzachłarnyn azłychłarnyn tiek dżymatłarny sioźlawczuilar tildia, kajsy üczuń sioźłamiak jergia. 24 ust. 1 pasuch 1, tiek odzachłar azłychłarnyn tiek dżymatnyn sioźlawczuilar tildia, kajsy üczuń sioźłamiak jergia., 19, klak üczuń czichma Prezescha Kieniaszcziniń Ministerłarnyn czyhyszbe, kajsy üczuń sioźłamiak jergia. 24 ust. 2 wachtynda 60 (ałtymysz) kiuńniń kiuńdiań aszkartmachnyn szarajatnyn.

Kyrchynczy jergia. (Art. 40). Jumuszlarha kuczchan riesimlarbie szarajatnyn, kajsyłary kabul' et' kĩańlar tudžurmach była borczu Esaw Bijlikniń ratyfikowatit' kĩańlar örtialakli bazłych była jazhan szarajatta szert'lar była öziarada ułslarnyn, kułlanat tudžurmachlar bu szert'laryń.

Kyrch burunhu jergia. (Art. 41). Iszlewczilar wakillikniń jumuszłuwczu tijiszli ministeriny jumuszłarynyn kulturany da abramachka ułsunun kałdyhyna inandyрмаuczu kiuńgia dieria aszkartmachny szarajatnyn iszlat' miakni saruwlarny jazmachten tiuzluklarniń ułslarnyn da ummanyn azłychłarnyn iszlaniad'lar bu kiuńbie iszlewczuilarbia wakillikniń jumuszłuwczu tijiszli ministeriny diń jumuszłarynyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azłychłaryna. Riesim jergia. 23 1) jumuszłuhun Kodeksnyn kiorejt' jaraszly.

Kyrch ekińczy jergia. (Art. 42). 1. Mały wakillikniń jumuszłuwczu tijiszli ministeriny jumuszłarynyn kulturany da abramachka ułsunun kałdyhyn kunłuch etiuwezuilar iszlat' miakkia saruwlarny jazmachten tiuzluklarniń azłychłarnyn iszlaniad'lar kiuńdiań aszkartmachnyn szarajatnyn małybe wakillikniń jumuszłuwczu tijiszli ministeriny diń jumuszłarynyn ałejde ułslarnyn da ummanyn azłychłaryna.

2. Finansłarnyn ekmieliklar syjindyrhan ulusztia 24 budžetnyn bijlikniń kultura da abrawuch ułsunun kałdyhyn ajyrhan iszlat' miakkia saruwlarny jazmachten tiuzluklarniń azłychłarnyn tiek tajandyrmachka czyharma wachtlychłarny jerli tildia kaładlar jyłysztyrhan

kiuńbie aszkartmachnyn szarajatnyn ũlusz dieria 43 bijlikniń budžetyn dińliklar tiek ułusłarnyn da ummanyn azłychłaryna.

Kyrch ũcziũncziu jergia. (Art. 43). Szarajat kiriat' tirlikkia achierdiań ũcz janhyj kiuńdiań aszkartmachtan, czyharadohon jergia. 36, jergia. 39, jergia. 41 da jergia. 42, kajsylary kiriat' tirlikkia kiuńbie aszkartmachnyn.

-
- 1) Ałyszynmach birlikli ińdialgiań bitikniń szarajatnyn kałdyłar aszkartchan Dz. U. 2002 j. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz.558, Nr 113, poz 984, Nr 153, poz. 1217 da Nr 214, poz. 1806, 2003 j. Nr 80, poz 717 da Nr 162, poz. 1568 tiek 2004 j. Nr. 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 da Nr 167, poz. 1759.
 - 2) Ałyszynmach birlikli ińdialgiań bitikniń szarajatnyn kałdyłar aszkartchan Dz. U. 2003 j. Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594, Nr 96, poz. 874, Nr 166, poz. 1611 da Nr 189, poz. 1851, z 2004 j. Nr. 19, poz. 177, Nr 93, poz. 890, Nr 121, poz. 1264, Nr 123, poz. 1291, Nr 210, poz.2135 da Nr 273, poz. 2703 tiek 2005 j. Nr 14, poz. 114.
 - 3) Ałyszynmach birlikli ińdialgiań bitikniń szarajatnyn kałdyłar aszkartchan Dz. U. 2001 j. Nr 128, poz. 1407, 2002 j. Nr 37, poz. 329, Nr 41, poz. 365, Nr 62, poz. 558, Nr 89, poz.804 da Nr 200, poz. 1688, 2003 j. Nr 52, poz. 450, Nr 137, poz. 1302 da Nr 149, poz. 1452 tiek 2004 j. Nr 33, poz. 287.
 - 4) Ałysztyrmach birlikli ińdialgiań bitikniń szarajatyn kałdyłar aszkartchan Dz. U. 2003 j. Nr 162, poz. 1568, da Nr 190, poz. 1864, tiek 2004 j. Nr 19, poz. 177, Nr 69, poz. 624, Nr 91, poz. 873, Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1206, Nr 238, poz. 2390, Nr 240, poz. 2408 da Nr 273, poz. 2702.
 - 5) Ałysztyrmach ińdialgiań szarajatnyn kałdyłar aszkartchan Dz. U. 2000 j. Nr 29, poz.358, 2002 j. Nr 144, poz. 1204, 2003 j. Nr 73, poz. 661 tiek 2004 j. Nr 92, poz.